

**Uchwała Nr XV/118/2012
Rady Gminy Wilkowice
z dnia 25 stycznia 2012 r.**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Aktywności Lokalnej na rok 2012.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm)

**Rada Gminy Wilkowice,
uchwala co następuje:**

§ 1

1. Przyjmuje się Gminny Program Aktywności Lokalnej „Czas na aktywność” na rok 2012 o okresie realizacji 01.01.2012 r. do 31.12.2012 r., zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

2. Program Aktywności Lokalnej „Czas na aktywność” realizowany będzie w ramach projektu systemowego o nazwie „Aktywizacja społeczna i zawodowa w Gminie Wilkowice” w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytetu VII, Działania 7.1, Poddziałania 7.1.1 “Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”, którego realizatorem jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach.

§ 2

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wilkowice.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Bartosz Olma

PROJEKT

Załącznik do:

Uchwały Nr XV/118/2012

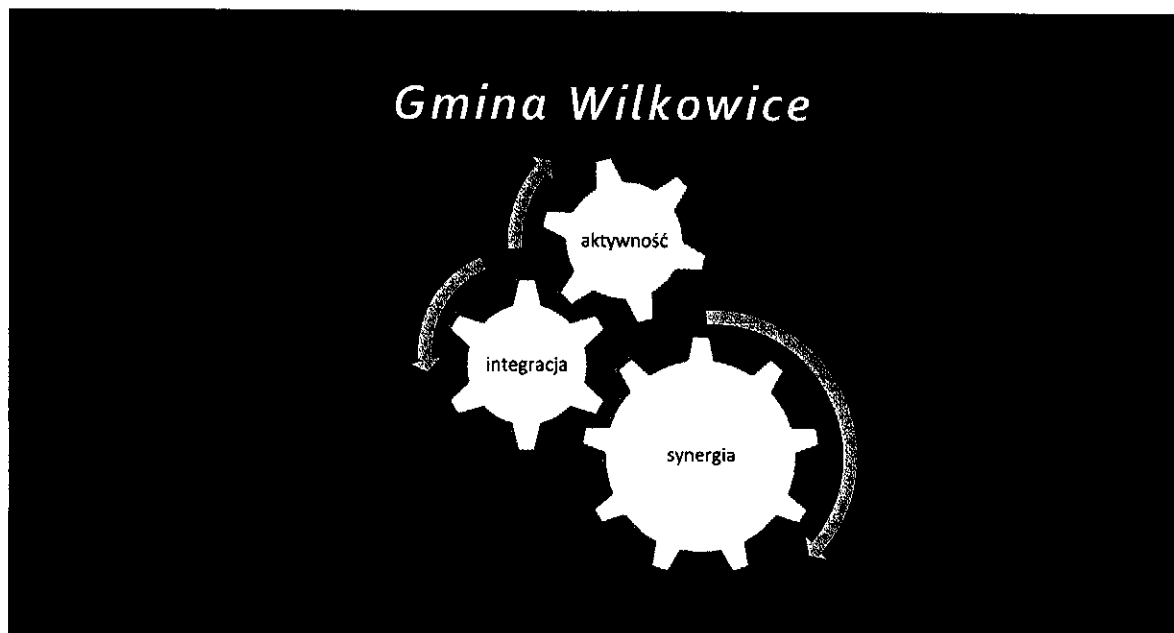
Rady Gminy Wilkowice

z dnia 25 stycznia 2012 r.

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY WILKOWICE NA ROK 2012

„Czas na aktywność”

-reintegracja społeczno-zawodowa w Gminie Wilkowice

„Czas na aktywność”

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Uzasadnienie potrzeby realizacji Programu	4
III. Cel ogólny i cele szczegółowe Programu Aktywności Lokalnej	11
IV. Kierunki działań	13
V. Przewidywane rezultaty	13
VI. Ocena zasobów niezbędnych do uzyskania założonych celów	15
VII. Odbiorcy Programu	16
VIII. Szczegółowy opis planowanych działań	20
IX. Realizatorzy	21
X. Finansowanie Programu	21
XI. Monitoring i ewaluacja Programu	21
XII. Podsumowanie	22

I. Wstęp

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach prowadzi pracę środowiskową ukierunkowaną na pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, czyniąc jednocześnie starania mające na celu zmianę postrzegania instytucji, jako podmiotu odpowiedzialnego tylko i wyłącznie za przyznawanie świadczeń finansowych. Efekty prac nad zmianą wizerunku stają się coraz bardziej dostrzegalne. Pomocnym okazało się przystąpienie do realizacji projektu systemowego „Aktywizacja społeczna i zawodowa w Gminie Wilkowice” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Realizacja projektu począwszy od roku 2008 umożliwiła Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Wilkowicach rozpoczęcie działań integracyjnych oraz aktywizujących zawodowo. Dzięki pozyskanym środkom zaproponowano formy wsparcia dotychczas niedostępne w ramach działalności statutowej. Mieszkańcy gminy brali udział w licznych kursach i szkoleniach mających na celu ułatwienie powrotu bądź wejścia na rynek pracy. Z roku na rok zainteresowanie udziałem w projekcie wyraża coraz to większa liczba osób. Wraz ze wzrostem zainteresowania wzrasta również poziom oczekiwań.

Projekt systemowy ewoluje jak żywy organizm, starając się optymalnie dostosować do potrzeb osób oczekujących szerokiego, kompleksowego i skutecznego wsparcia. Dzięki prowadzonej analizie i diagnozie sytuacji społeczno-zawodowej na terenie Gminy Wilkowice – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach jest w stanie odpowiednio zaprogramować działania integracyjno-aktywizujące. Odpowiedzią na wyniki przeprowadzonej analizy i diagnozy jest koncepcja realizacji Programu Aktywności Lokalnej ukierunkowanego na pracę środowiskową metodami aktywizującymi, motywującymi do zmiany dotychczasowej sytuacji klientów pomocy społecznej¹, zainteresowanych udziałem w projekcie systemowym.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach, jak przystało na profesjonalną jednostkę integracji społecznej jest organizacją uczącą się, nastawioną na stały rozwój i doskonalenie. Stąd pomysł realizacji Programu Aktywności Lokalnej – jako naturalna konsekwencja trwającego procesu rozwoju jednostki, która w ramach działalności statutowej świadczy usługi między innymi z zakresu szeroko rozumianej pracy socjalnej oraz wsparcia w przezwyciężaniu codziennych trudności. Podejmuje działania mające na celu niwelowanie zjawiska wykluczenia i marginalizacji społecznej. Jednocześnie inicjuje przedsięwzięcia o charakterze integracyjnym, obejmujące zarówno integrację społeczną jak i zawodową.

---

¹ Przez klienta pomocy społecznej rozumie się osobę będącą klientem w chwili przystąpienia do udziału w projekcie bądź stającego się nim w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie, co w praktyce oznacza, iż możliwe jest zakwalifikowanie osoby dotychczas niekorzystającej ze świadczeń pomocy społecznej.

Integracja społeczna rozumiana jako proces włączania się do zasadniczej części społeczeństwa różnorodnych grup społecznych, w konsekwencji wpływa na uzyskanie możliwości, praw i usług dotychczas dostępnych tylko dla większości.

Integrowanie podmiotów działających w zakresie pomocy i integracji społecznej, pozwala na zwiększenie siły oddziaływania a także koordynowanie podejmowanych działań. Partnerstwo i współpraca są jednocześnie gwarantem swobodnego przepływu informacji i wiedzy, skutkuje tworzeniem trwałych struktur współpracy. Transfer wiedzy z podmiotów sektora publicznego, sektora prywatnego oraz pozarządowego jest wielokierunkowy i przynosi korzyści dla każdej ze stron w nim uczestniczących.

Dzięki przystąpieniu do realizacji projektu systemowego „Aktywizacja zawodowa i społeczna w Gminie Wilkowice”, gmina uzyskała olbrzymie możliwości podejmowania różnorodnych inicjatyw oraz niezbędne ku temu środki. Projekt systemowy współfinansowany jest przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013.

II. Uzasadnienie potrzeby realizacji Programu

Uzasadnieniem realizacji Programu Aktywności Lokalnej jest zakres i skala problemów związanych z bezrobociem na terenie gminy Wilkowice, konieczność zwiększenia integracji społeczno-zawodowej mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz objęcia wsparciem osób korzystających z pomocy GOPS.

W oparciu o własne obserwacje ustalono, że w ostatnim czasie poziom bezrobocia na terenie gminy Wilkowice wzrasta, co powodowane jest w głównej mierze skutkami kryzysu gospodarczego, który odbija się negatywnie na lokalnym rynku pracy. Zjawisko bezrobocia zmieniło równocześnie charakter z ilościowego na jakościowe, jako, że wcześniejszemu spadkowi ogólnej liczby osób bezrobotnych nie towarzyszył spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych. Wśród klientów pomocy społecznej przeważają osoby długotrwale bezrobotne, nie posiadające kwalifikacji zawodowych/kwalifikacje zdezaktualizowane, co dodatkowo utrudnia im powrót na rynek pracy.

Tabela 1. Dane dotyczące bezrobocia wg stanu na dzień 30 wrzesień 2011 r.

Obszar	wskaźnik obciążenia bezrobociem [%] ²	liczba bezrobotnych	liczba bezrobotnych kobiet	liczba bezrobotnych mężczyzn
województwo śląskie	15	176.737	101.221	75.516
powiat bielski	17	4.764	2.627	2.137
gmina Wilkowice	31	449	241	208

źródło: opracowanie własne na podstawie www.wup-katowice.pl

Jak wynika z powyższych danych wskaźnik obciążenia bezrobociem jest wyższy niż wskaźnik w powiecie bielskim i województwie śląskim, co potwierdza fakt gorszej sytuacji mieszkańców gminy Wilkowice.

Główne bariery w dostępie do rynku pracy, jak wynika z badań Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 2. Bariery w dostępie do rynku pracy

zdiagnozowana bariera	wskaźnik liczbowy – ilość osób
nieadekwatne wykształcenie (podstawowe, gimnazjalne, zawodowe)	260
brak doświadczenia osób w wieku do 25 roku życia	72
długotrwałe bezrobocie	191
osoby w wieku powyżej 45 roku życia, niesłusznie postrzeganego przez pracodawców jako nieatrakcyjnego na rynku pracy	160

źródło: opracowanie własne na podstawie www.wup-katowice.pl

² liczba bezrobotnych przypadająca na 100 osób pracujących

„Czas na aktywność”

Bierność zawodowa w konsekwencji wpływa na ograniczenie aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności (wykluczenie społeczne). Postrzegać to należy jako zjawisko wysoce niepokojące, ponieważ świadczy o pogarszającej się konkurencyjności mieszkańców gminy na rynku pracy.

Jako, że poziom bezrobocia jest większy wśród kobiet (stanowią około 56% ogółu bezrobotnych), uwzględniając ich mniej korzystną sytuację na rynku pracy (mężczyźni w dużej mierze znajdują zatrudnienie w szarej strefie, podejmują prace dorywcze, itp.) Program skierowany będzie ze szczególnym uwzględnieniem do kobiet. Jednakże w ramach jego realizacji przewiduje się objęcie wsparciem osób z otoczenia uczestniczek i uczestników projektu, w tym małżonków/partnerów, rodziców oraz dzieci.

Uzupełniających informacji dotyczących sytuacji kobiet dostarczyli pracownicy socjalni w oparciu o przeprowadzone wywiady środowiskowe. Wynika z nich, iż z uwagi na fakt, że kobiety częściej pozostają bez pracy - mężczyźni wykazują niski udział w wypełnianiu obowiązków domowych. Zatem aktywizacja zawodowa kobiet niejako wymusi na mężczyznach zwiększenie zakresu wykonywanych prac domowych oraz pozwoli na zmianę ich podejścia do roli kobiety w społeczeństwie (pełnoprawny uczestnik rynku pracy oraz życia społecznego).

Wzajemne związki i oddziaływania między rodziną, a społeczeństwem globalnym znajdują się w stanie nieustannego ruchu, a nawet rozwoju. Szczególnie obecnie zauważa się szybkie i duże zmiany ekonomiczne, społeczne, kulturowe, które powodują, iż rodzina jest pod silną presją oddziaływania czynników zewnętrznych. Mężczyźni, zwłaszcza ci pozostający bez zatrudnienia trudniej radzą sobie z tą sytuacją niż kobiety, łatwiej popadają w stany depresyjne, cechuje ich niechęć do przyjęcia postawy aktywnej wobec koniecznych do wprowadzenia zmian, nierzadko dopuszczając się agresji werbalnej jak i fizycznej. Problem przemocy w rodzinie jest tematem wstydlivym – wstydzą się go głównie osoby jej doświadczające (ofiary przemocy). Sprawca przemocy nie zawsze jest „złym człowiekiem”, często przerasta go sytuacja, nie jest w stanie sobie z nią poradzić, zagłusza swoją niską samoocenę aktami przemocy. Odpowiednich narzędzi profilaktyki przemocy dostarczyły nowe uregulowania prawne, w oparciu o które powołany został w Gminie Wilkowice Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych zadań. Role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz

„Czas na aktywność”

oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przybiera ona różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydentem jednorazowym. Zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.

„Czas na aktywność”

5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

W województwie śląskim statystyka w zakresie podejmowanych interwencji związanych z przemocą w rodzinie w 2011 r :

- liczba interwencji domowych : **6438**

- liczba pokrzywdzonych przemocą: **2088**

- w tym: **1531 kobiet i 308 mężczyzn.**

- sprawcy przemocy to **głównie mężczyźni -1607, kobiety były sprawcami 122 interwencji związanych z przemocą³.**

³ Źródło: KWP w Katowicach

Tabela 3. Na terenie Gminy Wilkowice w okresie od 01 stycznia 2010r. do 30 listopada 2011r.⁴

	Wilkowice	Bystra	Meszna	Razem
Liczba interwencji domowych	236	136	79	451
Założone NK	14	15	7	36

W Gminie Wilkowice w ostatnim okresie coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy w rodzinie. Dzieje się tak dzięki działaniom informacyjnym, które spowodowały zmiany świadomości społecznej. Medialne nagłośnienie istniejącego problemu przemocy sprawiło, iż ofiary przemocy częściej ujawniają swoją trudną sytuację.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach w 2010 roku odnotował 2 przypadki rodzin, które zgłosiły się po pomoc w związku z występowaniem zjawiska przemocy. Do końca października 2011r. ośrodek ma informacje o 6-ciu rodzinach w których występuje zjawisko przemocy. Rosnąca liczba założonych niebieskich kart nie tylko wiąże się z faktem iż zjawisko przemocy w rodzinie jest coraz częściej ujawniane, ale też związane jest ze zwiększeniem kompetencji zarówno funkcjonariuszy policji jak również pracowników socjalnych w walce z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Dzięki licznym szkoleniom a także warsztatom zwiększana jest również wiedza na temat rozpoznawania zjawiska przemocy i możliwości niesienia pomocy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach dostrzegając problem przemocy oraz uznając go za jedno z największych zagrożeń procesu integracji społecznej (ryzyko marginalizacji i wykluczenia społecznego osób dotkniętych przemocą) podjął decyzję o realizacji kampanii edukacyjnej dotyczącej profilaktyki przemocy. Kampania skierowana zostanie do członków społeczności lokalnej i prowadzona będzie równolegle do realizowanej ścieżki reintegracji społeczno-zawodowej.

⁴ Źródło: KP w Szczyrku

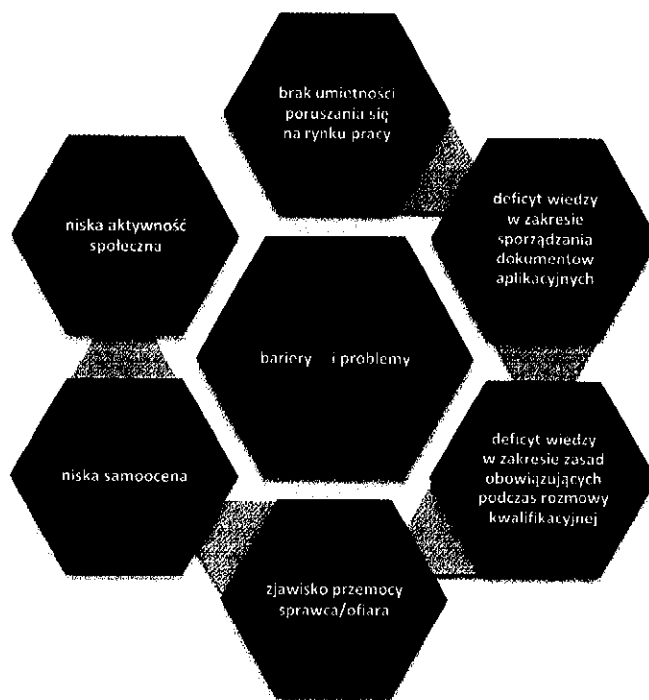
Tabela 4. Powody przyznania pomocy (wybrane powody)

powód trudnej sytuacji życiowej	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
ubóstwo	138	380
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	95	328
alkoholizm	11	32

źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS za 2011 rok

Przeprowadzona analiza problemów i potrzeb mieszkańców Gminy Wilkowice wskazuje na występowanie problemów i barier w równym dostępie do rynku pracy, które zaprezentowano poniżej.

Rysunek 1. Bariery i problemy w dostępie do rynku pracy

źródło: opracowanie własne w oparciu o przeprowadzoną analizę

„Czas na aktywność”

Realizacja projektu wpłynie na ograniczenie wyżej wymienionych negatywnych zjawisk, stanowić będzie impuls do przyjęcia postawy aktywnej wobec koniecznych do wprowadzenia zmian oraz niwelować będzie negatywne skutki funkcjonowania stereotypu kobiety/gospodyni domowej.

Ze względu na niekorzystną sytuację zawodową oraz psychospołeczną kobiet działania wobec tej grupy wydają się szczególnie uzasadnione, gdyż przedłużająca się sytuacja braku pracy pogłębia deficyty finansowe i jednostkowe oraz prowadzi do marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Na tej podstawie sformułowano problem główny, do którego rozwiązania przyczyni się niniejszy Program:

**ZAGROŻENIE WYKLUCZENIEM ZAWODOWYM I SPOŁECZNYM
MIESZKAŃCÓW GMINY WILKOWICE**

III. Cel ogólny i cele szczegółowe Programu Aktywności Lokalnej

Celem ogólnym projektu jest zwiększenie możliwości podjęcia zatrudnienia 12 mieszkańców gminy Wilkowice, poprzez nabycie umiejętności poruszania się na wymagającym rynku pracy, zwiększenie udziału mężczyzn w wypełnianiu obowiązków domowych oraz działania usprawniające funkcjonowanie rodzin.

Do celów szczegółowych Programu zalicza się:

- ✓ nabycie umiejętności poruszania się na rynku pracy,
- ✓ zniwelowanie deficytu wiedzy w zakresie sporządzania dokumentów aplikacyjnych oraz zasad obowiązujących podczas rozmowy kwalifikacyjnej,
- ✓ wzrost samooceny,
- ✓ zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców gminy,
- ✓ zmniejszenie różnic pomiędzy obszarami wiejskimi a dużymi ośrodkami miejskimi poprzez realizację szerokiego zakresu wsparcia mieszkańców gminy,
- ✓ wzajemna integracja środowiska lokalnego, przeciwdziałanie bezradności i bierności społecznej,
- ✓ przełamanie stereotypów dotyczących płci oraz niwelowanie ich negatywnych skutków,
- ✓ usprawnienie funkcjonowania rodzin,
- ✓ profilaktyka problemu przemocy oraz edukowanie społeczności lokalnej w tym zakresie.

„Czas na aktywność”

Program jest zgodny z Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki ze względu na to, że grupa docelowa, zakres Programu oraz formy wsparcia są spójne z zasadami realizacji projektów systemowych. Program i jego cele są spójne z celem strategicznym Nr 2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, to jest zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego.

Zgodność z dokumentami strategicznymi:

- ✓ „*Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 – 2020*”, zwłaszcza cel strategiczny nr 6, tj. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- ✓ „*Krajowy Plan Działań na rzecz Integracji Społecznej*”, szczególności z priorytetem 3-aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- ✓ „*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bielskiego*”, w szczególności z celem: zwiększenie szansy mieszkańców powiatu do prawidłowego funkcjonowania na rynku pracy,
- ✓ „*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilkowice na lata 2010-2015*”,
- ✓ *Wytycznymi do POKL oraz z założeniami EFS.*

Zamierzenia Programu pozostają w zgodzie z Planem Działania dla Województwa Śląskiego, bowiem przewidują rozwój form aktywnej integracji poprzez Programy Aktywności Lokalnej.

Realizacja Programu zapewni zatem wzmocnienie i wsparcie grup zagrożonych wykluczeniem społeczno - zawodowym, co spowoduje efektywniejsze wykorzystanie potencjału uczestniczek i uczestników w gospodarce lokalnej.

Cele projektu przyczynią się do realizacji wyżej wymienionych celów przede wszystkim poprzez:

- ✓ objęcie w ramach Programu Aktywności Lokalnej indywidualizowanym wsparciem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym ich otoczenia: małżonków/partnerów, rodziców, dzieci)
- ✓ zaproponowanie minimum czterech instrumentów aktywnej integracji, pracy socjalnej w celu zwiększenia aktywności społeczno - zawodowej i podwyższenia kompetencji osobistych uczestniczek projektu,
- ✓ realizację działań równościowych w zakresie stereotypów głównie dotyczących płci (objęcie działaniami również otoczenia uczestniczek projektu: np. małżonków, dzieci),
- ✓ realizację działań o charakterze środowiskowym, w tym kampanii edukacyjnej dotyczącej problemu przemocy.

IV. Kierunki działań⁵

Realizując Program Aktywności Lokalnej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach korzystać będzie z wielu instrumentów aktywnej integracji, których zastosowanie wynikać będzie ze zdiagnozowanych potrzeb i Problemów uczestników Programu.

W ramach realizacji programów aktywności lokalnej można stosować i finansować zestaw instrumentów o charakterze aktywizacyjnym, mających doprowadzić do przywrócenia osób wykluczonych na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie im zdolności lub możliwości zatrudnienia, uzyskanie wsparcia dochodowego oraz wyeliminowanie przeszkód napotykanymi przez osoby i rodziny w procesie dostępu do praw i usług społecznych, a przez to wspierających ich powrót do zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Zestaw ten nazywa się zbiorczo - **instrumentami aktywnej integracji**.

Wobec uczestniczek i uczestników projektu zastosowane zostaną następujące instrumenty aktywnej integracji:

- a) usługi trenera pracy - 32 godziny
- b) trening umiejętności społecznych - 32 godziny
- c) trening zastępowania agresji - 32 godziny
- d) kurs obsługi komputera - 50 godzin
- e) trening kluczowych umiejętności - 32 godziny
- f) warsztaty kreowania wizerunku - 24 godziny
- g) kurs języka angielskiego - dla 2 podgrup po 60 godzin
- h) usługi animatora lokalnego.

Uzupełnieniem podejmowanych działań w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą działania o charakterze środowiskowym, w tym:

- organizacja integracyjnego ogniska,
- organizacja integracyjnej wycieczki krajoznawczej,
- prowadzenie programu profilaktyki przemocy – kampania edukacyjna⁶.

---

⁵ Opracowano na podstawie Zasad przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej [...], w przypadku zmiany treści niniejszego dokumentu w zakresie katalogu instrumentów aktywnej integracji GOPS realizować będzie Program Aktywności Lokalnej według założeń aktualnie obowiązującego dokumentu

⁶ Obejmuje: opracowanie materiałów informacyjnych, prelekcje dotyczące profilaktyki przemocy, konkurs plastyczny z nagrodami dla uczniów i uczennic z terenu Gminy Wilkowice, wystawę prac plastycznych

V. Przewidywane rezultaty

Tabela 5. Rezultaty twarde

określenie wskaźnika	wartość docelowa	w tym kobiety	w tym mężczyźni	metoda weryfikacji
liczba klientów pomocy społecznej, którzy wzięli udział w projekcie aktywnej integracji	12	10	2	rejestr umów uczestnictwa
liczba klientów pomocy społecznej objętych umowami PAL	12	10	2	rejestr umów uczestnictwa
liczba klientów pomocy społecznej, którzy ukończyli udział w projekcie aktywnej integracji	10	9	1	rejestr wydanych certyfikatów ukończenia projektu

Tabela 6. Rezultaty miękkie

określenie wskaźnika	wartość docelowa	metoda weryfikacji
wzrost pewności siebie	60%	arkusz samooceny
wzrost umiejętności poruszania się na rynku pracy	60%	ankiety ewaluacyjne
wzrost odpowiedzialności za własną sytuację życiową	60%	arkusz samooceny
wzrost poczucia integracji i przynależności do społeczności lokalnej wśród UP	60%	arkusz samooceny
wzrost motywacji do działania (wprowadzania zmian, aktywnego poszukiwania pracy)	60%	ankiety ewaluacyjne
wzrost wiedzy z zakresu negatywnych skutków funkcjonowania stereotypów, głównie dotyczących płci	60%	arkusz samooceny
wzrost wiedzy na temat profilaktyki przemocy	60%	arkusz samooceny

„Czas na aktywność”

Wpływ na realizację celów Programu

Rezultaty Programu Aktywności Lokalnej przyczynią się do realizacji jego celu ogólnego. Nastąpi wzrost potencjału odbiorców Programu poprzez zmianę postawy wobec życia i podejmowania inicjatyw społecznych o charakterze lokalnym, a także wzrost pewności siebie i motywacji do dalszych działań.

Cele Programu zostaną osiągnięte również poprzez podwyższenie indywidualnego potencjału społecznego wyrażonego rezultatami miękkimi w zakresie sfery psychologicznej (motywacja, postawy). Udział w Programie skutkować będzie wzrostem aktywności społecznej (w konsekwencji zawodowej) oraz integracją ze środowiskiem lokalnym.

Zniwelowane zostaną skutki funkcjonowania stereotypów, m.in.: kobieta = gospodyni domowa.

VI. Ocena zasobów niezbędnych do uzyskania założonych celów

Program Aktywności Lokalnej realizowany będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach.

Zasoby niezbędne do uzyskania założonych celów podzielić należy na dwie kategorie:

- a) zasoby materialne
- b) zasoby niematerialne.

W skład zasobów materialnych wchodzi:

- **zaplecze lokalowe** – pomieszczenie stanowiące siedzibę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach zajmowane przez pracowników zaangażowanych w realizację Programu,
- **zaplecze techniczne** – sprzęt komputerowy i techniczny będący w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach.

Pomieszczenia, w których realizowane będą zajęcia zapewniać będzie podwykonawca wybrany zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych.

W skład zasobów niematerialnych wchodzi:

- **zasoby ludzkie** – zaspokojone poprzez dotychczasową kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach, uzupełnione o personel zatrudniony do realizacji poszczególnych zadań,
- **zaangażowanie innych podmiotów** – inicjowanie i podtrzymywanie współpracy z innymi podmiotami działającymi na rzecz integracji społecznej, zapobiegania agresji, edukacji obywatelskiej,

„Czas na aktywność”

- **wiedza oraz umiejętności fachowe** – stałe podnoszenie kwalifikacji poprzez udział w różnych formach doskonalenia zawodowego, transfer wiedzy pomiędzy podmiotami współpracującymi,
- **uczestnicy Programu Aktywności Lokalnej** – zaangażowanie oraz aktywny udział uczestników projektu w działaniach podejmowanych w ramach realizacji Programu.

Realizacja Programu Aktywności Lokalnej wymaga jeszcze jednego, niezmiernie istotnego zasobu – środków finansowych, który został omówiony w rozdziale – Źródła finansowania.

VII. Odbiorcy Programu

Grupę docelową stanowi 12 bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo mieszkańców i mieszanek Gminy Wilkowice, w wieku 15-64 lat, będących klientami/klientkami pomocy społecznej (dotychczas lub na czas realizacji projektu), jako członków społeczności lokalnej, chcących zwiększyć swoje szanse na podjęcie zatrudnienia poprzez zdobycie nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach, z uwagi na fakt, iż sytuacja osób w wieku do 25 roku życia oraz powyżej 50 roku życia jest gorsza od pozostałych osób – traktować będzie osoby z tych grup wiekowych priorytetowo. W tym celu zabezpiecza się co najmniej 30% liczebności grupy docelowej dla przedstawicieli w/w przedziałów wiekowych. Jednocześnie zabezpiecza się co najmniej 10% liczebności grupy docelowej dla osób niepełnosprawnych.

Rysunek 2. Potencjalne otoczenie uczestniczek i uczestników projektu

źródło: opracowanie własne

Rysunek 3. Odbiorcy Programu Aktywności Lokalnej

źródło: opracowanie własne

Realizacja Programu Aktywności Lokalnej
spowoduje zwiększenie szans uczestniczek i uczestników projektu
w odniesieniu do celów projektu.

Kobiety często posiadają niskie wykształcenie bądź brak zawodu, co wpływa na niski poziom aktywności zawodowej. Niska samoocena powoduje niski udział w życiu społeczności lokalnej oraz niski poziom integracji społecznej.

Szczególne działania podejmowane będą w celu niwelowania skutków funkcjonowania stereotypów dotyczących płci - działania równościowe, obejmujące uczestniczki projektu oraz ich otoczenie.

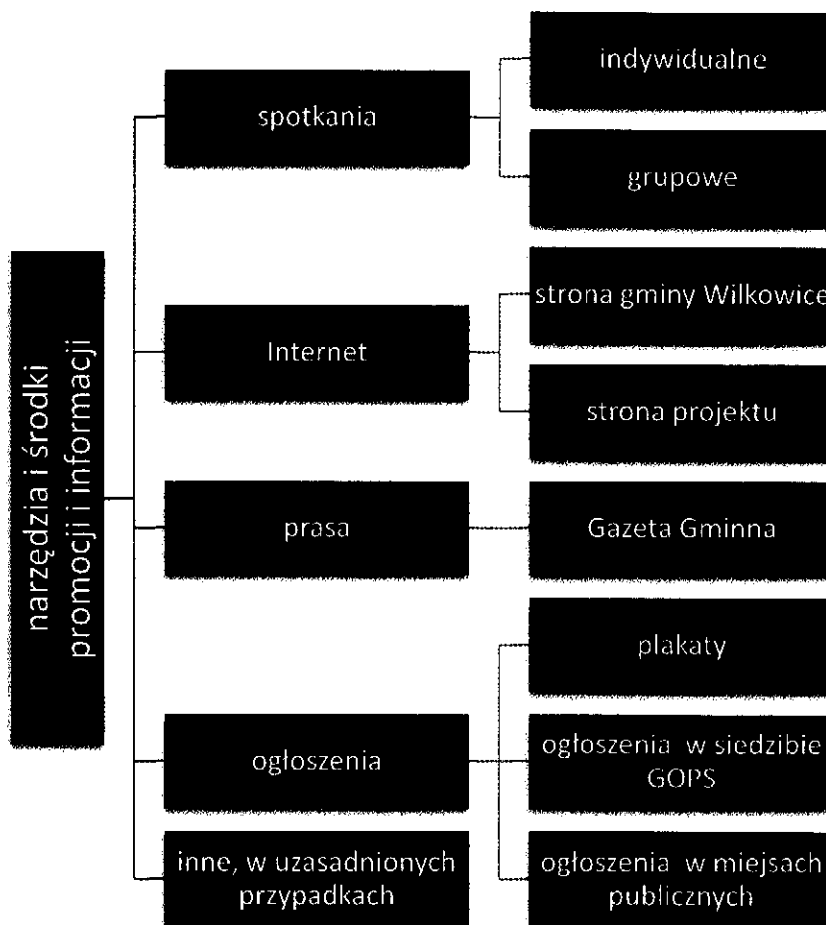
Gmina liczy wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r.:

- 13.121 mieszkańców,
- 11.111 mieszkańców w wieku aktywności zawodowej, tj. 15-64 lata,

Informowanie o możliwości udziału w Programie

Akcja promocyjno-informacyjna prowadzona będzie w sposób ciągły przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach. Wykorzystane środki i narzędzia promocji i informacji zaprezentowano poniżej.

Rysunek 4. Narzędzia i środki promocji i informacji

źródło: opracowanie własne

Rekrutacja

Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach powoła komisję rekrutacyjną, w skład której wejdzie: koordynator projektu oraz pracownik socjalny bezpośrednio zaangażowany w realizację Programu Aktywności Lokalnej.

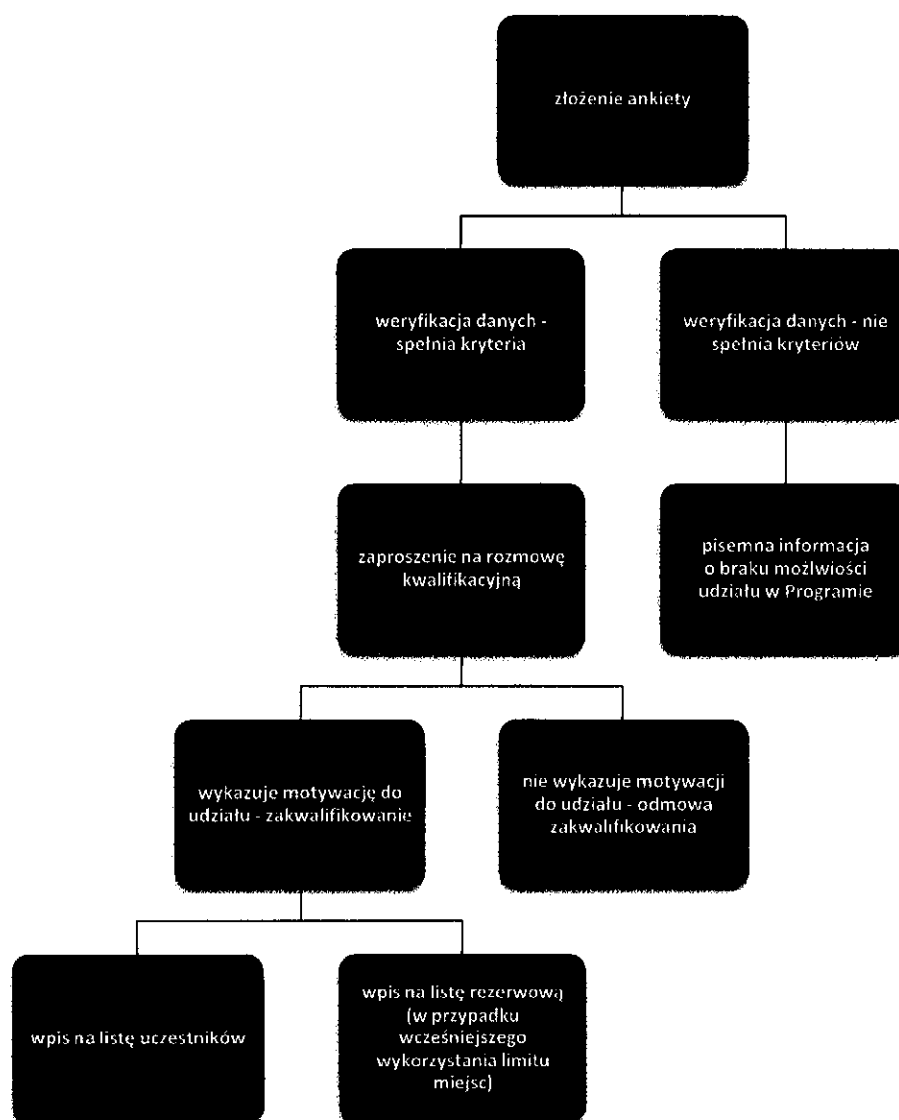
Opracowany został regulamin projektu, obejmujący procesy związane z rekrutacją uczestników, potencjalni uczestnicy dzięki akcji informacyjnej zostaną poinformowani o możliwości uczestnictwa, co warunkowane będzie złożeniem ankiety, a następnie pozytywnym wynikiem rozmowy rekrutacyjnej. Na tym etapie ponownie zweryfikowane będzie spełnienie wymogów uczestnictwa. Schemat postępowania rekrutacyjnego zaprezentowano poniżej.

„Czas na aktywność”

Przewiduje się również utworzenie listy rezerwowej, aby realizacja przebiec mogła bezproblemowo (w przypadku rezygnacji na wczesnym etapie przez uczestniczkę/uczestnika projektu).

Wyżej opisana procedura zapewnia jednakowy dostęp i możliwość wzięcia udziału w Programie Aktywności Lokalnej osób obu płci, w tym niepełnosprawnych czy sprawujących opiekę nad osobami zależnymi.

Rysunek 5. Schemat postępowania rekrutacyjnego

źródło: opracowanie własne

VIII. Szczegółowy opis planowanych działań

Program Aktywności Lokalnej realizowany będzie w okresie realizacji projektu systemowego „Aktywizacja społeczna i zawodowa w Gminie Wilkowice” (rok 2012) współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Podejmowane działania oraz ich harmonogram zaprezentowane zostały w poniższej tabeli.

Tabela 7. Harmonogram realizacji Programu Aktywności Lokalnej

Lp.	Działanie	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień
1.	Akcja promocyjno-informacyjna ⁷												
2.	Rekrutacja uczestników												
3.	Realizacja umów uczestnictwa w Programie Aktywności Lokalnej												
4.	Przygotowania i organizacja działań o charakterze środowiskowym												
5.	Przygotowania i organizacja usługi wspierającej – animator lokalny												
6.	Przygotowanie i przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej profilaktyki przemocy na terenie Gminy Wilkowice ⁸												

źródło: opracowanie własne

⁷ Prowadzona przed zatwierdzeniem niniejszego Programu, jako promocja i informacja o zatwierdzonym projekcie systemowym

obejmuje: opracowanie materiałów informacyjnych, organizację spotkań edukacyjnych, konkurs z nagrodami, wystawę prac uczestniczek i uczestników konkursu

IX. Realizatorzy

Program Aktywności Lokalnej realizowany będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach. Jako, że jednym z celów szczegółowych niniejszego Programu jest stworzenie stałej struktury współpracy pomiędzy różnymi podmiotami zaangażowanymi w działania na rzecz aktywnej integracji, grono realizatorów Programu może ulec znacznemu rozszerzeniu, poprzez zawieranie umów i porozumień o współpracy, jak również wykorzystaniu podwykonawstwa i zlecenia usług.

Zainicjowana zostanie również współpraca z jednostkami organizacyjnymi gminy, których profil działania sprzyjać będzie skutecznej realizacji założonych celów, m.in. Gminna Biblioteka Publiczna w Wilkowicach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej, placówki oświatowe, opieka duszpasterska.

X. Finansowanie Programu

Program finansowany będzie z następujących źródeł:

- dotacja przyznana na realizację projektu systemowego (współfinansowanie przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 oraz budżet państwa),
- środki własne Gminy Wilkowice,
- inne źródła (w miarę możliwości).

XI. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring i ewaluacja stanowi element działań realizowanych w ramach projektu systemowego „Aktywizacja społeczna i zawodowa w Gminie Wilkowice” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Wyniki prowadzonych prac w tym zakresie posłużą do oceny realizacji Programu Aktywności Lokalnej.

XII. Podsumowanie

Zgodnie z art. 17 ust. 1, pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Program Aktywności Lokalnej jest odpowiedzią na rosnące potrzeby mieszkańców Gminy Wilkowice, pozwala efektywnie wykorzystać możliwości jakie niesie za sobą współfinansowanie przedsięwzięć ze środków Unii Europejskiej oraz służy kreowaniu wizerunku gminy tożsamego z hasłem:

*Gmina Wilkowice:
aktywność – integracja - synergia*

